

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Politiske Betragtninger med Blik paa Danmark og Holsteen

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 18. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1831_490A-txt-shoot-idm408.pdf (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Hvad Man derimod skulde tænke, umuelig kunde oversees, er den Omstændighed, at alle de Huse, og de er nu ikke saa faa, hvor Man har stræbt at indføre den fuldkomne Frihed og Lighed, saa Husbond og Madmoder, Børn og Tjeneste-Folk raade alle dem selv, og raade i Huset paa Omgang, der gaaer det splittergalt, og galere, jo større Huus-Holdningen, og jo mangfoldigere Bedriften er, saa det maatte aabenbar gaae til med Fandens Konster, hvorpaa Man dog vel ikke stoler, om i en Stats-Huusholdning, af langt videre Omfang, og med langt mere indviklet Sammenhæng, den Forfatning skulde bære andre Frugter, end den bar først, saavidt bekiendt, i *Athenen*, og siden mange Steder, førend i det store *Rom*, og derpaa i *19Florens*, og siden mange Steder, førend i det store *Frankrig*. Og dog er det mest forstyrrede Huus vi har kiendt, og bedt Gud bevare os fra at leve mange Dage i, kun et svagt og ufuldkomment Billede paa en Stat, hvor Alle vil have Deel i Raadet; thi før Billedet kan blive ret træffende, maae vi nødvendig tænke os den Muelighed, at alle Huus-Dyrene fik ogsaa i Sinde at raade dem selv, og, i det Mindste ved Fuldmægtige af deres Midte, at tage Deel i Husets Bestyrelse, hvoraf rimeligviis, blandt Andet, vilde følge, at under den overlegne Grublen paa det Heles Beste, Heste-Repræsentanterne fik Kuller, Kvæg-Repræsentanterne blev uvane, og Hunde-Repræsentanterne blev gale, medens hvert ordenligt Menneske, der lykkeligviis undgik dem, maatte stoppe Fingrene i Øret for Gaase-Bænkens, og lukke Øinene for Svine-Stiens Fuldmægtige. Jeg kan ikke giøre ved, at dette klinger latterligt, thi naar vi læse Forhandlingerne i det Franske National-Convent, og i Velfærds-Commissionen, *efterat* Rædslerne ere ophørte, da maa Man have ført uhyre Forventninger om Galskab, Dumhed, og Latterlighed med sig, hvis Man ei skal finde dem overtrufne. Hvad nytter det heller at dølgge for hinanden, hvad vi alle veed, at der i alle Lande er et stort Antal, end ikke blot i de laveste Klasser, som vi ei kan kalde andet end Fæ, eller andre vilde eller tamme 20Dyr, i menneskelig Skikkelse, medens der selv hos dem vi erkiende for vore virkelige *Med-Mennesker*, er saa uhyre en Forskiel paa Over-Blik og Fatte-Evne, paa Omgængelighed og Sjæle-Styrke, og paa alt Menneskeligt, at vi har ligesaa ondt ved at forstaae, hvorledes et heelt Folk, som hvorledes hele Menneske-Slægten kan oprindelig være af een Herkomst, og fristes visselig ikke til at troe dem alle skikkede til, paa Omgang, at have samme Stilling og Forretninger. Og endelig, hvorledes kan Man dog, med mindste Begreb om en Stat, mindste Omløb i Hovedet, og alvorlig Efter-Tanke, glemme, at *var* det virkelig kommet saavidt, at alle Mennesker havde klar Indsigt i deres Pligter og Bestemmelse, med Villie og Kraft til at følge den Indsigt, saa der kun behøvedes en Øvrighed de valgde, og en Lov de gav sig selv, da *behøvedes* der *hverken Lov eller Øvrighed*, og at saalænge det *ikke* er kommet *saavidt*, behøves Orden og Forskiel, og da gaaer det Hele nødvendig *Krebs-Gang*, naar Alt skal *udgaae* fra dem, der har *mindst Begreb* om det Hele, *mindst Indsigt* i Sammenhængen, og *mindst Sind* til at giøre Meer for Andre, og opoffre Meer for det Hele, end de nødes til.